

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, dnia 7 maja 2018 r.

**Pan
Jerzy Kwieciński
Minister Inwestycji i Rozwoju
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa**

BPK.7215.11.2017

Szanowny Panie Ministrze

Zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie podjęcia prac legislacyjnych, w wyniku których osoby z niepełnosprawnościami będą miały zapewniony możliwie szeroki dostęp do obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów mieszkaniowego budownictwa wielorodzinnego.

W wystąpieniu generalnym do Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 24 lipca 2013 r. znak: RPO-728520-IV/13/AT (kopia w załączeniu) Rzecznik Praw Obywatelskich zasygnalizował problem braku przepisów, które stanowiłyby samodzielną podstawę prawną do dostosowania istniejących obiektów budowlanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, jak też zwrócił uwagę, że przepisy obecnie obowiązujące pod wieloma względami liberalizują - przewidując liczne wyjątki i odstępstwa - obowiązki związane z przystosowywaniem obiektów budowlanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Szczególnie w świetle przepisów *Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych* (Dz.U. z 2012 r., poz. 1169), zasadne i celowe wydaje się rozważenie wprowadzenia do ustawodawstwa normy prawnej nakładającej na właścicieli i zarządców budynków użyteczności publicznej oraz budynków

mieszkalnictwa wielorodzinnego pierwotny (generalny) obowiązek podjęcia przez nich - w wyznaczonym terminie - określonych działań, mających na celu likwidację barier (przeszkód) w codziennej egzystencji osób z niepełnosprawnościami, co pozwoliłoby wydatnie przyspieszyć likwidację barier w integracji społecznej tej grupy osób.

Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę, że do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich systematycznie napływają kolejne skargi obrazujące mankamenty obecnych uregulowań prawnych i problemów mieszkańców w już istniejących budynkach. Wprawdzie ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.) i wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (j.t. Dz.U. z 2015r., poz. 1422 ze zm.) przewidują szereg obowiązków ciążyących na uczestnikach i organach procesu budowlanego, mających na celu zapewnienie niezbędnych warunków do korzystania przez osoby z niepełnosprawnością lecz wydają się one niewystarczające. Jako przykład można wskazać sprawę mieszkańca Zabrze - osoby z niepełnosprawnością ruchową, która mieszka w wielopiętrowym budynku i skarży się na brak podjazdu dla wózka inwalidzkiego. W wyniku działań podjętych przez Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Katowicach (znak sprawy: BPK.7215.11.2017.MP), Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Zabrzu ustalił, że 12 kondygnacyjny budynek wielorodzinny wybudowany w 1979 r. w systemie wielkopłytkowym WK-70 zaprojektowano i zrealizowano bez zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnością, poruszających się na wózkach inwalidzkich. Organ jednocześnie stwierdził, że brak jest obowiązku dostosowywania istniejących budynków, do aktualnych przepisów (z wyjątkiem okoliczności wskazanych w § 207 ust. 2 w/w rozporządzenia), w tym również wymagań dotyczących zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnością. Przedstawiona sytuacja potwierdza, że istnieje poważny problem systemowy, który wymaga interwencji prawodawcy. Stosownie bowiem do § 1 rozporządzenia, jego przepisy stosuje się przy projektowaniu, budowie i przebudowie oraz przy zmianie sposobu użytkowania budynków oraz budowli nadziemnych i podziemnych spełniających funkcje użytkowe budynków, a także do związanych z nimi urządzeń budowlanych, z zastrzeżeniem § 207 ust. 2, po dniu wejściu w życie tj. 16 grudnia 2002 r. Należy podkreślić, że w głównej mierze problem dotyczy osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i coraz mniej sprawnych ruchowo, zamieszkujących w starym budownictwie w wielokondygnacyjnych budynkach komunalnych, spółdzielczych i należących do wspólnot mieszkaniowych. Przy czym liczba takich osób będzie stale wzrastać m.in. z uwagi na starzenie się społeczeństwa.

Wypada również podkreślić, że według planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na rok 2018 – stanowiącym załącznik do uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli z dnia 15 listopada 2017 r. - zaplanowano kontrolę „*Dostępność przestrzeni publicznej dla osób*

starszych i niepełnosprawnych”. Jako pytanie definiujące cel główny kontroli wskazano na to, czy organy administracji publicznej podejmują skuteczne działania w celu dostosowania przestrzeni publicznej do potrzeb i możliwości osób starszych i niepełnosprawnych.

Pragnę podkreślić, że Rzecznik Praw Obywatelskich w piśmie do Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 18 lipca 2017 r. (znak: XI.815.31.2017.KK) z uznaniem przyjął inicjatywę resortu dotyczącą opracowania projektu „*Standardów dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami mając na uwadze koncepcję projektowania uniwersalnego*”, przesyłając za wspomnianym pismem ekspertyzę prof. dr hab. Marka Wysockiego, która zawiera uwagi do w/w projektu standardów.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 17 b pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. z 2017r., poz. 958), zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Ministra o ponowne zbadanie możliwości przeprowadzenia zmian legislacyjnych w sposób, który realnie i w możliwie najszerszym zakresie umożliwi dostęp osobom z niepełnosprawnościami do obiektów użyteczności publicznej i wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego oraz wprowadzi narzędzia umożliwiające egzekwowanie takich obowiązków wobec właścicieli i zarządców budynków.

Z poważaniem

W załączeniu:

- *Wystąpienie generalne do Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 24 lipca 2013 r., (znak: RPO-728520-IV/13/AT)*
- *pismo PIBN w Zabrzy z dnia 23 stycznia 2018 r., Nr PINB 0551/124-17/253/18/WB*